

טיב הקהילה

ב"ד

נה

י' מרחשוון תשפ"ד

המסע לפרוייקט אופק ירושלים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הרה"נ	5:26
מוצ"ש	7:36
ר"ת	7:17

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוק"ש א'	8:50	סוק"ת א'	10:01
סוק"ש ב'	9:35	סוק"ת ב'	10:31

המסע לפרוייקט אופק ירושלים

גליון מס':

698

יו"ל ע"י קהילת שבת בית ד'

בנשיאות פורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

שבטיבתה היו יכולים לתלות בו איזה דופי ובכך למלא את מבוקשו, ובכל זאת צריכים הדברים לעורר אותנו, כיון שהיה זה אמצעי למלא את מבוקשתו ולייסרו ביסורים נוראים כאלו. ומעשה שהיה אצל האר"י הקדוש, שהופיע לפניו אדם שלא זכה בפרי בטן, ותינה לפניו את צרתו, וגילה לו האר"י ל ברוח קדשו, שהסיבה לכך היא שבעלי חיים מצטערם בגינו, כי בביתו שהו תרנגולים, והיה להם סולם קטן שדרכם היו עולים ויורדים ממקום למקום, ומאיזה סיבה שהיא לא היה ניחא ליה לזה האיש שישתמשו באותו סולם, ונטלו משם, וכתוצאה מכך נצטערו התרנגולים בהיותם זקוקים לעלות, וזה הצער מעכב את ישועתו. ועל כן ציווה לו האר"י הקדוש להעמיד שוב את הסולם, והבטיחו שבכך יושע.

שמעתי מהרה"ח רבי אליהו ראטה זצ"ל, ששימש בקודש אצל הרה"ק רבי שלמק"ה מזוועל ז"ע, שרבו רבי שלמק"ה מיאן מלכתחילה שאחרים ישרתוהו, ולכן לא הניח לאיש לשמשו בהצטרפותו שהיה ביכולתו לעשותו בעצמו. רבי שלמק"ה היה נוהג שבעלותו על יצועו היה מעיין בספר מסוים, אירע פעם שאחר שעלה על יצועו הבחין שאין הספר לידו, וקרא את המשמש רבי אלי' וביקשו להביא לו את הספר, והיה זה פלא בעיני רבי אלי' כי כאמור סלד רבי שלמק"ה משירותיהם של אחרים, וחשש לשלמו של רבי שלמק"ה שמא אינו יכול לרדת ממיטתו, וכשהבין רבי שלמק"ה את חששו הראה לו איך שתיכף עם עלותו על יצועו בקשה איזה חתול ג"כ מחסה לנום את שנתו, ובחר גם הוא להיכנס תחת שמיכתו, ובחששו שמא כבר הספיק להירדם נמנע מלרדת ממיטתו כדי שלא להעירו...

כמו כן שמעתי על אותו צדיק שפעם באמצע שולחנו הטהור לבילי שב"ק, פנה אל משמשו, והורה לו ללכת לביתו של גבאי ה'שטיבלאך' שבשכונת 'בית ישראל', ולבקשו שיפתח את הדלת של אחת השטיבלאך, כי חתול אחד התחבא שם תחת הארון הקודש ובחששו לצאת בעוד האנשים נמצאים המתין עד שיצאו כולם, ואז קיווה שיצא משם בלי פגע... כשהרגיש החתול שהמתפללים עזבו את השטיבל פנה גם הוא לצאת, אך לאכזבתו מצא דלת נעולה, ומצטער שם מאוד, על כן יואיל בטובו לפתוח הדלת כדי שתוכל לצאת לחפשי...

כשסיפרתי פעם עובדא זו, אמר לי אחד השומעים, שסיפור זה הלוא היא אחת מצרות הסיפורים המעידים שאותו צדיק זכה ל'רוח הקודש', אמנם מעלה יתירה מ'רוח הקודש' שנינו כאן, והוא שגם בשעה נעלית זו, עת שישב אותו צדיק בסעודת השבת - סעודתו של הקב"ה, גם אז נתן דעתו לחיה טמאה הנתונה במיצר...

בימינו אנו אין לנו כמעט מגע עם הבעלי חיים, ואין הדברים נוגעים לעצם החיוב להשמר מלצערם, אך עלינו לדרוש קל וחומר שלא לצער את בני אדם שהמה בחייהם היצירה, ולהיות זהו מאד מכל דבר העלול להיות סיבה לכך.

פירש"י: אך נח - ...ומדרש אגדה היה גונח וכוהה דם מטורח הבהמות והחיות. ויש אומרים שאיחר מזונות לארי והכישו, ועליו נאמר (משלי יא לא) הן צדיק בארץ ישולם:

חומר צער בעלי חיים

מדברי רש"י רואים, שהיה איזה פגם בנח מזה שאיחר מזונותיו של הארי, והוצרך לכפרה על כך, ונתקפר לו בזה שהכישו הארי, ורואים שבשמים מתחשבים מאוד מצערם של הבעלי חיים, כי אין ספק שלא כיוון נח לצערו, אלא עסוק היה עם המון בעלי חיים לתת לכל אחד את צרכיו ופשוט לא סיפק בידו לתת לו את צרכיו בזמנו המדויק, ואעפ"כ היה זקוק לכפרה.

וזה הוא מהדברים שצריכים שימת לב, כי הרבה דשים בעקבם על איסור זה ונדמה להם שאין בזה איסור, אך האמת שצריכים להיות זהיר מאוד בדבר.

חז"ל ספרו לנו בגמרא (בבא מציעא פה) אודות יסוריו הקשים של רבי יהודה הנשיא שסבל י"ג שנים, בנייהם היה ז' או ו' שנים שסבל מאבן ששהה במקום יציאת הקטנים, ובשאר השנים מה"ג היה סובל ממחלה שבפיה, ויסוריו היו קשים מנשוא, וכשהלך לבית הכסא לעשות את צרכיו היה צועק בקולי קולות מרוב יסוריו, וכדי שלא ירחיבו בצעקותיו היה שומר הסוסים של רבי מאכיל את בהמותיו באותה שעה שהיה רבי עושה צרכיו, כי סוסיו של רבי היו עד אין מספר, וכשהאכילו אותם היה קולם נשמע שלוש מילין, ובכך קיווה לטשטש את קולו של רבי, אך למעשה גברו צעקותיו של רבי ונשמעו גם ליורדי הים.

ומספרת הגמרא שכל זה היה בסיבת 'צער בעלי חיים' וכן היה המעשה: עגלה אחת היתה, והיו מעמידים אותה לשחיטה, וכיון שמיאנה בשחיטתה הטמינה עצמה תחת גלימתו של רבי, והבחין בה רבי והבין את כוונתה, והורה לה להסכים לשחיטתה ולמסור עצמה לשם כך, כיון שלשם כך נוצרה. כששמעו על כך בשמים, תמהו על כך, האיך הינו מזלזל בצערם של בעלי חיים, ועל אותה עבירה נענש ביסוריו הקשים.

בהמשך מביאה שם בגמרא, שכשם ש'צער בעלי חיים' היה הסיבה הגורמת לביאת יסוריו, כך היה זה גם כן סיבה לסילוקו, היה זה כשהבחין פעם איך שפחתו מכבדת את ביתו ומגרשת ב' חולדות קטנים, אמר לה רבי היתם, כי מן הראוי שנרחם עליהם כמו שמרחם הקב"ה עליהם, שהרי 'ורחמינו על כל מעשיו כתיב', אז אמרו בשמים בזכות שמרחם על בעלי חיים כך נרחם גם עליו, ואז נפסקו יסוריו.

מזה המעשה רואים עד כמה מוטל על האדם להיות זהיר מלצער בעלי חיים, שהרי רבינו הקדוש לא ציער את העגלה בפועל, רק הורה לה להסכים להמטרה שלשמה נוצרה, ואף על פי כן הוצרך להתייגר ביסורים קשים ומרים, כל שכן אלו שמצערם אותן באמת.

[מן הראוי לציין ששם בגמרא איתא עוד, שגם בלאו הכי רצה רבינו הקדוש ביסורים, ועובדא זו של העגלה היתה רק הסיבה

טיב המערכת

ויסגוד ד' בעדו

שוד ושב, תוהו ובוהו, סוף העולם אין מילים שיכולות לתאר את ההרגשה הלב לא יכול להכיל והמח לא יכול להבין, ובכל זאת הדברים קודים וזה ממש אסון! כל אחד מנסה לחשוב מה אפשר לעשות, איך אפשר להינצל מהגורל המר, כיצד ניתן לקדם את הרעה, זה אומר בכה זה טוען בכת אחד מנסה לקדם רעיון מדיני ענק, והאחר מעדיף להסתגר בחדרי חדרים עד יעבור זעם מה באמת צריך וכדאי לעשות?

נח נצטווה על ידי הבורא לבנות תיבה הוא בנה את התיבה ובכונה משך את בנייתה לאורך שנים ובניתיים ניסה להחזיר את בני דורו בתשובה - ללא הצלחה. למעשה גם נח לא רצה שהמבול יגיע אבל הרגע הנורא הגיע ורק כשלא היתה לו ברירה הוא נכנס לתיבה 'ספני מי המבול, ויסגוד ד' בעדו, רש"י מסביר 'פשוטו של מקרא סג כנגדו סן המים, והרא"ם פירש את כוונת רש"י בזה"ל: 'שלא תשבר התיבה מתוקף המים.

אין לנו ספק שכשנענה בנה את התיבה במשך מאה ועשרים שנה הוא עשה כל מיני השתדלויות שתהיה חזקה מספיק ועמידה בפני המים אבל התורה מלמדת אותנו שנדע שמה שהגן על התיבה מפני מי המבול היה דווקא השמירה שהקב"ה נתן לתיבה שלא תשבר התיבה מתוקף המים, ומאד יכול להיות שהיו עוד גייים שבנו לעצמם תיבות - סירות כדי להינצל בהם בשעת צרה, אבל זה לא עזר להם ובאמת גם תיבתו של נח לא היתה יכולה לעמוד בלחץ המים אלמלא השגחת הש"ת.

לעשות השתדלות זה דבר חשוב ואפילו חובה, אבל עלינו לזכור כי מה שבאמת עוזר זה לא ההשתדלות אלא השגחת הש"ת ועוד זאת נזכר כי התיבת נח של ימינו הם בתי התלמוד - הישיבות, הכוללים ותלמודי התורה, ורק בכך התורה אפשר להינצל, ולכן חוץ מחובת ההשתדלות צריך לעסוק בדבר האמיתי - בלימוד התורה, כי כמו שאומר דוד המלך 'אם ד' לא ישמור עיר שוא שקד שומר, והש"ת יגן על עמו ויאמר לצרותינו ד'.

(ע"פ טיב התורה-נח)

ניתן לשמוע את שיחותיו של פורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישי

באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

עדכוני קבלת קהל 100024-0534

טיב הודעות

הלכות הזכרת ושאלת גשמים

א. מי שמסופק אם הזכיר מוריד הגשם בחפלתו, (במקום שאין מזכירין טל בימות החמה), עד שלשים יום הרי הוא בחזקת שהתפלל כהרגלו עד עתה בימות הקיץ ולא הזכיר גשמים וצריך לחזור, לאחר שלשים יום אינו צריך לחזור, שכבר נתרגל לשונו לומר כהלכה, ומן הסתם אמר כהרגל לשונו (ס"י קיד"ס ס"ח ושר"ע הרב ס"י).

ב. אם ברור לו שהיה בדעתו להזכיר מעין המאורע בתוך התפלה, ולאחר זמן מופלג נפל ספק בלבו אם הזכיר בתפלה או לא, אין צריך לחזור, אבל אם נתעורר הספק מיד אחר התפלה הרי זה צריך לחזור (מ"ב סק"ח).

ג. אם מתפלל מתוך הסידור וקיפל שם הדף שלא ישכח להזכיר, הרי זה זריז ונשכר ומועיל (וכ"ח סק"ד).

ד. אם אמר תשעים פעמים 'מחיה מתים' אתה רב להושיע משיב הרוח ומוריד הגשם, (ולא יתחיל מאתה נבור כדי שלא יאמר השם לבטלה), שוב אינו צריך לחזור, ואפילו אם נפל ספק בליבו הרי זה בחזקת שהזכירו (ס"ט מ"ב סק"ח).

ה. וכן הדין לענין שאלת ותן טל ומטר, אם אמר תשעים פעמים 'זאת כל מיני תבואתה לטובה ותן טל ומטר', (ולא יזכיר מתחילה הברכה כדי שלא יאמר השם לבטלה) הרי זה בחזקת שהזכירו (מ"ב סק"ט).

ו. אם יש לו ספק אם אמר תשעים פעמים, לא נעקר החזקה ולכן באופן כזה אם יש לו ספק הרי זה צריך לחזור (הליסות אבן ישראל).

ז. יש מי שכתב שיש לאמרו לכתחילה מאה פעמים ואחד (מ"ב סק"א בשם החת"ס), ומכל מקום בדיעבד אם לא אמר רק תשעים פעמים אינו חוזר ומתפלל (מ"ב שם).

ח. אם הרגיל עצמו מ"ה פעמים שהם כנגד המשה עשר יום משעברו אח"כ עוד חמישה עשר ימים, יש לו חזקה שאמר כהוגן (מ"ב סק"ב).

ט. ולפי זה אין צריך שיהיו שלשים יום שלימים אלא כיון שהשליים תשעים תפילות ממילא הורגל לשונו לומר כהלכה (מ"ב סק"ז).

י. ואם היה ש"ץ וחזר התפילה בשחרית ומנחה, די לו בשמונה עשר יום להשלים התשעים תפילות, ואם חיסר כמה תפילות מוסיף עוד יום או יומיים כפי מה שחסר לו (כ"ח סק"א).

יא. והנה לענין שאלת טל ומטר, אע"פ שבגמר שלשים יום עדיין אין לו תשעים תפילות, אף דנחלקו הפוסקים בזה, מכל מקום נקטינן לקולא דשוב אינו חוזר ומתפלל, דספק ברכות להקל (מ"ב סק"ז).

יב. אם שגג או פשע יום או יומיים ולא התפלל כלל, אעפ"כ לא הורע חזקתו בזה, אלא כל שהוחזק ברוב אלו הימים דיו בכך, דכיון שלאחר שלא הזכיר איזה יום חזר אח"כ והזכיר עד תום שלשים יום הרי זה בחזקה של שלשים יום, וכ"ש אם שאל טל ומטר בשומע תפילה וכדומה דודאי עולה לו (מ"ב סק"ז).

יג. שאל טל ומטר אחר החג קודם ז' בחשוון, אינו חוזר התפילה (ה"ש תפילה פ"ח ס"ח, ו"א דחוזר (מבית לוי) ו"א שייחזור ויתפלל ויתנה שאם אינו צריך לחזור תהא תפילתו בתורת גדבה (פ"א דשמעתא).

יד. המסופק אם הזכיר מעין המאורע, וקטן אומר לו שהזכיר כהלכה, הרי זה נאמן, אע"פ שאינו כשר לעדות, מפני שאין כאן אלא גילוי מילתא בעלמא, ומה שיש כאן חזקה שמסתמא אמר כהרגלו לא הוי חזקה גמורה (ה"ש שם ס"א).

טו. אם לאחר שאמר תשעים פעמים רצופים הרגיש שוב בלשונו שהוא טועה, אעפ"כ לא נשתנה ההלכה הקבועה בש"ע שיכול לסמוך על הרגל לשונו, ומכל מקום אם הרגיש כך ג' פעמים ברציפות שהוא טועה בלשונו, אפשר שאינו מועיל לו מה שאמר תשעים פעמים רצופים, ואפשר שבאופן כזה יש לחוש גם לאחר שעברו שלושים יום, ומ"מ אם נזכר תוך כדי דיבור שטעה י"ל דדינו כמי שלא טעה ויכול לסמוך על הרגל לשונו (אשל אברהם תנינא קיד"ס ס"ח).

טז. יש מי שכתב דמי שידוע בבירור שדי לו בעשרים יום כדי להרגיל לשונו, אינו צריך שלשים יום, שלא אמרו שלשים יום אלא מפני שכן שיערו חז"ל דלסתם בני אדם די בכך, אבל ודאי אם ימצא מי שהוא יוצא מן הכלל, הסבירא נותנת דמודדן בשלו (עיקרי ה"ט ס"ה אות ב').

אלה תולדות נח - נח לשמים ונח לבריות

המשתוללות כהן

ידוע מפי ספרים וסופרים שיש בחינת תיבת נח אצל כל אחד ואחד, וחובה מוטלת עלינו ששמור פתחי ביתנו לבל יפרוץ לתוכו מסע-רות המבול המשתוללת ברחובותינו רח"ל, וזאת חובתנו להחזיר בלבבות בני ביתנו וצאצאינו, להיות חוסים בצל התורה והיראה שהיא לנו ממגן ולמחסה להינצל מרוחות המגשבות בר-חוב הגס והשפל, והיא הערובה היחידה להינצל מתחבולות היצר וחילוליו.

להשרות אורה ודקדושה וניחותא בתיבת נח הפרטי

אמנם אחריות גדולה מוטלת עלינו להחזיר אל תוך התיבת נח הפרטי - הבית היהודי, אורה לל שמחה ומאור פנים, ולהיות בחינת נח לש-מים ונח לבריות.

בבפרט ביום השבת שאז היא העת המוכ-שר והראוי להחזיר בלבבות צאצאינו האמונה הטהורה, ולהלהיב לבם לאהבת תורה ויראת ממים, צריך אז תוספת ומשנה זהירות לבל ית-ערב זר במחיצתנו, וחובה מוטלת על ההורים להשרות אורה ודקדושה בניחותא ובישוב הדעת, להיות ניח לבריות וכ"ש לבני ביתו הסמוכים על שלחנו, וכמבואר בתיקוני זוה"ק שהשבת הוא ניחא לעילא וניחא לתתא, וכל ברכאין דלעילא ותתא ביזמא שביעאי תליין (זוה"ק שמות פ"ח).

וישאר אך נח - להיות נח לבריות בכל המצבים

ונוכל ליקח מוסר מדרכו של נח שעל אף היותו מוקף ומסובב בקשיים וטרודות למעלה מכוונות האנושיים, והיה עסוק יומם ולילה להספיק טרף ומזון לכל החיות הבהמות, ולא היה לו מנוחה לא ביום ולא בלילה, כדאיא במדרש (תנחומא נח אות ט) על הפסוק 'וישאר אך נח'. שהיה גונח וכוהה דם מטורח הבהמות והחיות. עוד כתבו (שם) שפעם אחת איחר מאכל הארית, והכישו על רגליו ונעשה חג, ועל זה נאמר 'וישאר אך נח'.

ועל אף כל זאת נשאר נח בשלוותו במידת חח לשמים ונח לבריות, ולא התרעם על מידו-תיו ית'ש, וזה שמרומז בכתוב 'וישאר אך נח' שאף על פי שהיה א"ך וגונח בצער, מכל מקום נשאר 'נח' ניחא לעליונים וניחא לתחתונים, נח לשמים ונח לבריות.

צריך למימרנו בניחותא, כי היכי דליקבלינו מיניה

ופשוט וברור שהתנאי הראשון שיהיו דבריו נשמעים ועושים פירות היא, רק אם הדברים נאמרים בניחותא ויישוב הדעת, וירא להם פנים שוחקות ומאירות, וכמאמר חז"ל (גיטין ה) דמה שאמרו חכמים (שבת פ"ב ס"ז) שלושה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת קודם חשיכה וכו', צריך לאמרו לבני הבית בניחותא - בנחת ובשלום ולא מתוך כעס, כדי שיקבלו את דבריו ויצייתו לו.

וראה בספר חרדים (פרק ט' ס"ב) שמביא בשם המ-דרש הנעלם שגרמז בתורה "ונח מצא חן בעיני ה'", כלומר על ידי שהיה לבו תמיד נח ומישוב מצא חן בעיני ה'. וכבר המליצו בספ"ק "אלה תולדות נח נח" שהמתנהג בניחותא עם הבריות, זוכה לבנים הגונים.

טרם כל ההשגות צריך קודם להיות כנדר 'איש'

בפרשתו (בראשית ו ט) "אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו" וגו' ולהלן כשדיבר הש"ת אל נח נאמר (שם פרק א) "ויאמר ה' לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה". וברש"י מביא דברי המ-דרש (בר"ד לב ג) מצינו שאומרים מקצת שבחו של אדם בפניו וכולו שלא בפניו, שכן שלא בפניו אמר 'איש צדיק תמים' ובפניו אמר 'כי אתך ראיתי צדיק'.

ויש מדייקים דלכאורה אין זה מקצת שבחו אלא חצי שבחו, כי שלא בפניו הזכיר צדיק תמים ובפניו אמר רק צדיק, והוא חצי שבחו. ותירצו שהתורה הק' רמזה לנו בזה יסוד מופלא ושורש העבודה, כי טרם כל ההשגות ועליות האדם במעלות עבודת הש"ת צריך תחילה להיות 'איש' דהיינו להתנהג במידות טובות וב-דרך ארץ, שהיא קדמה לתורה.

ממצא לפי זה שאכן שלא בפניו הזכירה התו-רה ג' שבחים על נח, כי תיבת 'איש' היא ג"כ ממעלותיו, ואם כן מה שאמר לו אחר כך בפניו 'כי אתך ראיתי צדיק' אינו אלא מקצת שבחו ולא חצי שבחו.

מי שאין לו מידות טובות אינו נקרא אדם

וכעין דברים אלו מוזכר כבר בספר היכל הברכה מהרה"ק מקאמארנא זיע"א (פרשת יתרו ד"ה ותגיד) שהקשה שם: למה לא נאמר מפורש המדות בתורה שלא לכעוס ושלא להתנאות ושלא לילך אחר אהבות רעות וכיוצא, וכן כמה מצוות נאמרו ברמז, והתיורין 'זאת התורה אדם' כי התורה לא ניתנה לבהמות אלא לאדם, ומי שאין לו מידות טובות הוא חיה רעה טמאה טורף נפש, ולמה לו תורה, עכ"ל.

הלימוד מהפרשה להיות ניח לבריות ולהיזהר מכעס והקפדה

וענין זה נרמז בשמו של נח, כמבואר בדברי הבעל הטורים 'אלה תולדות נח - נח לשמים נח לבריות, נח לעליונים, נח לתחתונים. נח בעולם הזה ונח בעולם הבא'. וכן איתא בזוה"ק (בראשית נח) שהצדיק נקרא נח על שם שהוא ניחא לעילא וניחא לתתא, ניחא למקום ניחא לבריות.

והנה ידוע שהקריאה מעוררת את הזמן, והזמן גרמא להתחזק כל אחד ולאחוז במידה זו של נח לשמים ונח לבריות, בזהירות יתירה שלא יבוא לידי כעס וקטטה ח"ו. ובפרט ביום שבת קודש צריך משנה זהירות שלא לעורר ח"ו כעס והקפדה בתוך ביתו, ונוראות הזהיר בזה בזהר הק' על הפסוק (שמות לה ג) "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת" וכה דבריו (תקד"ו תקון סח): 'אשרי הוא מי ששומר דירה לשבת, שהוא הלב שלא מתקרב לשם עצב הטוחול וכעס המרה שהיא אש הגיהנם, שעליה נאמר לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת, וכך הוא ודאי, שכל מי שכועס כאלו מדליק אש של הגיהנם.

הכית היהודי הוא כתיבת נח להגן מרוחות רעות

סיפורי השגחה פריטים שגשגו לפערכת ע"י הקוראים

סיפור השנה של ראש השנה התשפ"ד!!!

בעקבות שליחות מסוימת, עשיתי את ראש השנה בטבריה, מצאתי מניין טוב ונהנתי מאוד מהאווירה והתפילה, אך את המזמור 'לדוד מזמור' הנהוג לומר בסוף התפילה [לפי נוסח ספרד], הם אמרו במרוצה לטעמי, ודילגו על הייה רצון של התפילה לפרנסה שאחרי המזמור.

הדבר הפריע לי מאוד שהלוא בראש השנה נקבע עבור האדם בין היתר פרנסתו, ואני צריך פרנסה ובשפע, כך שהחלטתי ללכת לציון הרמב"ם כדי לומר ברוגע את המזמור והתפילה שאחריה. בדרכי לציון הרמב"ם ראיתי שם בית כנסת שבדיק סיימו את התפילה, ונכנסתי לאחל לידידי ומכריי שנה טובה.

ברכנו והתברכנו ראיתי שם המולה שלימה של אוכל והכנות לסעודה. אמרו לי שהתלבטו מאוד, אבל בסוף הוחלט לעשות סעודה מרכזית גם עבור אורחיים...

המשכתי לציון הרמב"ם, התמקמתי בשלוח התחתית להגיד את המזמור. עם תחילת המזמור הופיעה קבוצה של תיירים מכובדים למראה, ומכבדים בנוכחות שלהם בכך שלא הוציאו מצלמות ודברי מוקצה. כאשר סיימתי את המזמור והתפילה יגישו אלי שלושה מוקבצים וניסו לתקשר איתי. מסתבר שהם יהודים מצ"ח והם באו לשמוע תקיעת שופר, אך מה לעשות שאנגליה אני לא מבין וגם אידיש לא, אז לא היה דרך לתקשר ובשעה כזו בליה לך תמצא מישהו שמסתובב שם. הרמתי עיני למרומים ושאלתי בליבי מה עלי לעשות עם בניו של מקום שאין לי דרך לתקשר איתם.

התגנבה מחשבה בליבי לבדוק אולי אמצא מתורגמן בעזרת נשים, להפתעתי נגד כל הגיון שבעולם יושבת לה שם בחורה ואומרת תהלים. לשאלתי אם היא זוכרת אנגלית, השיבה שאנגלית זו שפת האם שלה ועברית היא בקושי מדברת... היא תרגמה לי שהם מחפשים לשמוע קול שופר. והסברנו להם שהיום הראשון של החג השנה זה שבת ורק ביום ראשון יוכלו לשמוע קול שופר.

אבל כאן הסיפור רק מתחיל. לראות בחורה צעירה בעזרת נשים במקום שומם לגמרי בלי ראש השנה?! מה את עושה כאן לבד?!

נדמהתי מהתשובה שלה: מתברר שמדובר בבעלת תשובה מארה"ב שולמדת ביושלים, ותכננה להגיע לצפת לסמינר מיוחד בעטלות תשובה, ובדרך עזרה להתפלל בטבריה והפסידה את האוטובוס מטבריה לצפת.

המונית שהזמינה היה יהודי ועשתה חשבון שהיא תגיע בזמן, אבל הנהג היהודי יחלל שבת וחג בדרכו חזרה לביתו ולכן החליטה שהיא נשארת. מצאה מלונית ללינה ללא מקום תפילה וללא מקום אכילה ליומיים של חג כדי לא להכשיל יהודי בחילול שבת וחג!!!

לקחתי אותה חזרה עשר דקות הליכה לבית הכנסת, שם כבר דאגו לכל צרכיה, אכילה ותפילות וכל מה שהייתה צריכה לחג שמח במיוחד!!! בעל המעשה מ.ב.

הפענוץ לזכות את הרבים בספור של השגחה פריטית מוזן לשלוח אל ר' ששה ספואלס

בפקס: 15326517922 או ל: o.y.wines@gmail.com

ולפעמים בקצה התפוך. כמאמר החכם מכל האדם בספר קהלת (י'): 'טוב אָשֶׁר תֵּאָחַז בָּזֶה וְגַם מָזָה אֶל תִּנְחַם אֶת יָדְךָ, כִּי יָדָא אֱלֵקִים יֵצֵא אֶת כָּלָם.'

->-<-

על דרך שקיבלתי מפי מו"ר הגו"צ רבי נטע פריינד זצ"ל, במאמר השי"ת אל קין (בראשית ד, ז-יב): "הלוא אם התייב שאת, ואם לא התייב לפתח תטאת רובץ וגו', ונע וגד תהיה בארץ". ופירש על דרך החסידות "אם התייב" - אם האדם חושב את עצמו 'טוב', הרי יגיע מתוך כך לידי "שאת" שהיא הגאווה וההתנשאות שורש כל הרעות. ומאידך "ואם לא" - שחושב את עצמו בבחינת 'לא הגומר', שאינו מחשיב את מעשיו לכולם, הרי בהו הוא עוד יותר גרוע, שמתוך כך "לפתח תטאת רובץ", שהיצר מתלבש בו להביאו לידי ייאוש, הגורם העיקרי לכל העבירות ואינו יכול להיכנס כלל בשערי עבודת ה'. לפיכך העצה היעוצה היא: "נע וגד תהיה בארץ", תשתמש בכל פעם עם הצד הנגדי, זה לעומת זה להתהלך באותו צד התפוך ממה שהעלה הייצר, ובהו תזכה להתענע על השם, ללכת בדרכי ישרים וטובים תמיד.

גדלות הבורא - ושפלות עצמו! (על פי 'טיב התורה' פרשה דין)

->-<-

הרב הקדוש רבי דוד מלעלוב זצוק"ל היה עובד ה' גדול, עוסק כל ימיו בתורה ותפילה בהתלהבות גדולה כדרכו בקודש, ומסגף את עצמו בסיוגים קשים ומרים בחורף היה מתלבלל בגלגלי השלג, ובקיץ בתולעים העוקצות... [סריאוקנטס בליל].

לפרנסתו היתה לו חנות קטנה, ובכל עת שנכנסו הקונים לחנותו היה סוגט בהם מדוע לא תלכו לחנותה של אלמנה פלונית? הלא זו היא מצוה לתמוך בה, אם לא תמצא שם תחזור לפה... כך היה מתהלך לתמוך צדיק, בארבת השי"ת ארבת התורה והאבת ישראל, בדרכי הישר והטוב.

באחד הימים הגיע שמעות החסידות לאאוני, ובגודל צימאון נפשו אל השי"ת ביקש להיוודע מה טיבה של דרך החסידות וכשפגש באחד החסידים שחזר מנסיעה לרבו מלא שמחה וחיות קודש, תהה רבי דוד מנין ינק את כל זאת, הוא ניגש אל החסיד ושאלו: מה שמועה שמעת מרביך?

השיב לו החסיד שהרבי אמר 'תורה' באש להבה להשיב לב ישראל בתשובה, ודיבר בקדוש בפירוש תוכחתו של דימרו הגבאי ע"ה (בא-בב) 'כי אם תִּכְבְּסוּ בְּנֵתְךָ, וְתִרְבֵי לָךְ בִּוְרִית נִכְתָּם עֲוֹנָךְ לְפָנַי גַּם ה' אֱלֹקִים. אִיךָ תִּאֲמְרֵי לֹא נִטְמָאתָ, אֲמַרְי הַבְּעָלִים לֹא הִלַּכְתָּ, רֵא דִרְבֵּךְ בְּצֵאָה דְעֵי מָה עֲשִׂיתָ וּגו'".

נבהל הרבי ר' הדל ונדעזעז למשמע הדברים ושאל פחדו: איה מקום כבודו של צדיק זה? בליענסקי! - השיב החסיד בהתלהבות. תיכף ומיד יצא רבי דוד בנסיעה לזיענסקי! אל מרן הרה"ק א"א בעל ה'הנעם אלימלך' ז"ע.

והיו כבואו לפני הרבי ר' אלימלך, תיכף לאחר ברכת השלום, אמר לו הצדיק: הלא ידוע שצדיקים אנו בעבודת השם לשני דרכים הפוכות האחת היא 'גדלות הבורא' והשנית היא 'שפלות עצמו', הבה נתבוננה נא בשני הדרכים הללו, נפתח בדין 'שפלות עצמו' - וכאן הרעים הצדיק לפתע בקול גדול, ושאל בשרף אש קדשו: תאמר נא מי הוא האיש הגרוע והשפל ביותר בין כל יהודי לעלוב?

ר' דוד הופתע, לשאלה משונה שכזו הוא לא התכונן... הוא הכין את עצמו דווקא להתפלפל באהבים עם הצדיק בעומקה של תורה, לטייל לאורכה ולרוחבה... אך עתה הוא מוכרח ועומד להשיב על שאלתו, ובהכירו את כל היהודים של לעלוב הקטנה ידע בדיוק מי הוא אותו איש... בתכמתו הבין שכנראה אין כאן איסור 'לשון הרע' הליכה, שכן בוודאי הוא לתועלת שצנצר הרבי הק' להשיבו לאותו חוטא בתשובה שלמה, ולא בכדי מתעניין הרבי ביהודי גרוע ושפל זה.

[נטוע דרכו קודש של ה'הנעם אלימלך' להשיב כל חוטא בתשובה שלמה, ואפילו בהבטה בעלמא שהיה מבטי על האדם היה מחולל סהפה בנפש. כמו שכתב בספר 'גדלות אדם' (פרשת שלח) וליק: 'כמו שאמרו על הרבי רבי אלימלך זכר צדיק לברכה, כשהיה מבטי על איש שבא אליו, נתן חפץ ה' ותיכף לאיש אחר עכ"ל]

ענה ר' דוד, כפי הנראה לעניינת דעתי החיית של לעלוב הוא הגרוע ביותר, הוא נכשל רח"ל בחמורות שבחמורות ויש להשיבו בתשובה. ועתה ניגש נא אמר הרב, אל הקצה השני: מי הוא האיש הכשר ביותר בלעלוב? - רעם קולו של ה'הנעם אלימלך.

עתה הופתע ר' דוד יותר, הוא עמד נפעם ומחריש, והחל להרהר בנפשו כמה רגעים מה משיבים על שאלה שכזו? הרי מכיר הוא וידוע את טיב אנשי עיר, ויח מה יאמר כאן בפני הצדיק, שהוא בעצמו הכשר ביותר שבעירו? הרי זו יוהרא!

בעוד מהסס וחוכך בדעתו, כיצד מעיד אדם על עצמו שהוא האיש הטוב ביותר בכל לעלוב, נרעש לפתע שוב הרבי הקדוש וצויה על המשמש בתקיפות להוציאו מיד מלפניו!

המשמש נאלץ להזדזר לקיים את מצות רבו, על אף שראה לפניו איש של צורה תלמיד חכם נעלה ומרומם, את פקודת רבו שמרה רוחו ותפסו לו' דוד בידו וגירשו תיכף החוצה! [נטוע דרך צדיקים יחידים קדושי עילוי, להסתיק הרעים ולזכך הנפש לפעמים באופנים מנין אלו, וכן מנת הרה"ק בעל דברי חיים מצאנז 'צוק"ל, ערך].

לבב ושבר ומדוכן יצא רבי דוד אל מבואותיה של לזיענסקי ולא ידע את נפשו, מה עושים עתה? | הפשר בעמוד הבא <

פירוש רש"י בפסוק זה ידוע ומפורסם: 'בדורותיו' - יש מרביתנו דורשים אותו לשבת כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר. ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואלו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכולם'.

התמיהה גם היא מפורסמת, באם ניתן לדרוש את נח לשבת, שבדור צדיקים היה יותר צדיק, למה יש מרביתנו שדורשים אותו לגנאי.

מקור הך פלוגתא בסוגיא דפרק חלק (סנהדרין קח). שם נחלקו בזה בדרשה דקרא רבי יוחנן וריש לקיש. ויש לזקק בלשון רש"י ז"ל, שהכיליס בלשון 'יש מרביתנו', ולא הביא הפלוגתא בין שני חולקים רק הכליל אותה בין כלל 'דבותינו'. ואף הוסיף דקרא כמבואר בסוגיא שם אלא הוסיף להגדיר שלא נחלקו רק בעצם פירושא דקרא כמבואר בסוגיא שם אלא הוסיף להגדיר את מחלוקתם אם יש לדרוש לשבח או שיש לדרוש לגנאי.

ונראה מכל זה שיש כאן מחלוקת עקרונית ויסודית ושני דרכים בין רבותינו בכללות התורה, אם עלינו לדרוש בכל דבר לשבח או לגנאי. וצריך ביאור אם כן מהו נקודת המחלוקת הכללית כאן, ומה הם שני הדרכים בזה.

והנראה שרבותינו דורשים לפנינו כאן שני דרכים עיקריים בעבודת השם ונחלקו איזו היא דרך ישרה שיורב לו האדם האחת נקראת 'גדלות הבורא', והשנית נקראת 'שפלות עצמו'. בדרך הראשון 'דורשים לשבח', להתבונן תמיד בגדולת הבורא ב"ה רוב הטובה שעושה עימנו תדי, ובדרך זו יש לגדל ולהשיב את הדברים הטובים שעושה האדם, להזכיר את ליבו ונפשו בגדלות המוחין אל דבקות גדולת הבורא ב"ה.

ואילו בדרך השני הם 'דורשים לגנאי', להכיר אל נכון את שפלות עצמו, לייסר לבבו על הדברים שאינם טובים שעושה, ולהשפיל את נפשו, לידע ולהבין כמה רחוק הוא קרוץ מחומר מהשי"ת ולהתמרמר על עיונותיו בתשובה שלמה.

זו היא אכן מחלוקת כללית ויסודית בדרכי העבודה, וכבר נחלקו בזה רבותינו גדולי עולם בכמה דורות, אם יותר יש לעסוק בגדולת הבורא שהיא עיקר העבודה, או עדיף ליה לאיניש שיתעטף בשקו ובשפלות עצמו.

ועל כך בא רש"י ז"ל ללמדנו, ששתי הדרכים אמת אלו ואלו דברי אלקים חיים, ולשניהם אנו נצרכים בעבודת השם. ולכן לא כתב רש"י בלשון 'נחלקו רבותינו', אלא 'יש מרביתנו', ללמדך שיש שלימדו דרך זו של דרשה לשבת, ויש שלימדו בדרך זו של דרשה לגנאי, ולשניהם אנו נצרכים.

כי אותו מלך זקן וכסיל מתלבש בכל פעם בפנים אחרות ואנו נצרכים להילחם כנגדו בכל מקום כפי עניינו, כד"א (תהלים קיט, גח) 'מאובי תחכמנך'. כאשר יבוא היצר בכלל את האדם ולזכא את רוחו, כדי להרחיק קו הנהגה והמצוה ומחזיר העצבות ללבבו שאינו שווה כולם, שלעומת דורות הקדומים אל היה נחשב לכולם... - אז צריך 'לדורשו לשבח' להתבונן בגדלות נשמתו, חלק מאור אין סוף ב"ה שאין קץ לגדולתו, 'ויגבה ליבו בדרכי השם והי' ב' ד'.

ואילו כאשר יבוא הייצר ויתלבש במעטה הגאווה במחשבת כוחו ועוצם יד, אנכי עשיתי ואנכי הצלחתי בגסות רוח ורום לב. - אז צריך 'לדורשו לגנאי' להתבונן בשפלות עצמו, להבין ולהשכיל שלעומת האמת ולעומת הגדולים ממנו אינו נחשב לכולם.

ובכך נמצאו שני הדרכים שדרשו רבותינו, שניהם טובים ושניהם ישרים והכל לפי העת והענין, לפעמים יש לדורשו לשבח ולפעמים בהיפך.

->-<-

בהזדמנות אחת נדברתי עם אחד מגאוני צדיקי הדור, מוקני הצדיקים ומשיירי כנסת הגדולה, ובתוך הדברים שאלתי מלפניו, כיצד ניתן להחזיק את עצמו כל כך במידת הענוה ושפלות עצמו, כאשר כל העת עולה ומתעלה גבולו מתרבה בתלמידים לאליפים ורובתו בהרבעת תורה נפלאה, כשכל בני הדור נוהים לאורו, וספריו הרבים מלאים מן אל זן ומתבדרין בכל הישיבות ובתי המדרשות, ועם כל זאת אין בו שום שמץ של גאות והתנשאות, אדרבה מחזיק עצמו בענוה נפלאה ושפלות עצמו.

והנה תיכף על אחר דחה את שאלתי בשתי ידיים: וואס רעדסטו? [מה הגן דוונ?] הלא כבר יזיתי להכיר היטב את הצדיקים הגדולים והגאונים שבדור הקודם והנני לעומתם כקליפת השום! ומנה אז לפני כמה וכמה מהם הן גדולי וצדיקי בית אבותיו נשמתם עדין, והן כמה מגאוני צדיקי הדור, שהיה מתאבק בעפר רגליהם. - שם ראיתי אמר בכאב לב גדול מהו, צדקות מהו, גאונות מהו, ולעומתם בוודאי אין אני נחשב לכולם... ושלא לדבר על צדיקי הדורות הקדומים כזונתם החפץ חיים האדמו"ר הק' מבעלז, 'בעל בן איש חי', ושאר צדיקי עולם למעלה בקודש, זכר כולם לברכה, אשר העניקו חמה בקומתם.

בהעלותי את זכר צדיקים אלו על לבי כיצד ניתן לחוש איהו ריח של גאווה ורום לב, אדרבה הנני מתמלא בושה וכלימה לנוכח תורתו ועבודתו המועטת, כיצד נראים הספרים שלי לעומת ספריהם... וכן בכל המידות ואופני העבודה כולה, הרי לעומת כל זה אין אני נחשב לכולם!

לפיכך יש לנו לאחוז את החבל משני הראשים לפעמים ישתמש בקצה זה

הרי בא הנה כדי להקביל את פני הצדיק, הוא חשב שיוכל מעט לשוחח בדברי תורה, אולי יזכה לשמוע איהו דבר חידוש טוב מן הרב, ואולי אף להוסיף על כך מעט מדיליה, שכן אוצרות תורתו העצומה מלאים וגדושים... ובמקום כל זאת מוציא הוא את עצמו מושלך כך בבושת פנים בלא שיזכה לשום קידום כלום, כיצד אם כן יזון לגשת עוד אל הקודש? אף על פי כן לא מיהר רבי דוד לברוח מן העיה, והחליט להישאר מעט בליזענסק במחיצת הצדיק, לראות איך יפול דבר, אך אל בית מדרשו של הרבי לא העיז להראות את פניו לאחר שגורש משם כך בחזקה.

ויהי לעת סעודה שלישית דשבת קודש, חשב ר' דוד בדעתו שאולי עתה לעת ערב כשעורכים ס'ג בחושך בלא אור [בסגרת כסה קהילות בישראל] הוא עת מוכשר להידחק בלאט פנימה בין החסידים וכך לא ירגישו בו. והחליט בדעתו שגם אם ירגישו בו, ויצווה הרבי שוב על המשמשים לגרשו חוצה – לא יתפעל מכך, אפילו אם יהיה לעיני קהל ועדה! שכנראה יודע על הצדיק שכן ראוי ונכון לגרש איש אשר כמוהו...

ובכן בחסות החשכה חמק לו ר' דודיל פנימה חרש אל הטיש' של הרבי, בלב מלא שפלות כאוב ומושל עד עפר, ובמחווה הרהורים כואבים על מצב נפשו ועל מצב נשמתו, כיצד מתקרבים אל האמת? כיצד מתקרבים אל הש"ת ואל עבדיו הצדיקים?

והנה בהיכנסו פנימה בהשקט נדחק בבושתו תיכף אל קרן זוית, הרבי היה אז באמצע שיחת קדשו בלהב אש, והנה שומע הוא את הרבי זועק מעמקי לבבו, בזה הלשון: אפילו אם אדם עוסק בתורה ועבודה יומם ולילה בהתלהבות, אז ער מיניט איין האער זין, איז 'שאלו תחתית' וייניג פאר-ענה! [גם אם עוסק האדם בתורה ועבודה יומם ולילה בהתלהבות, אם חושב הוא כשערה אחת לעצמו הרי 'שאלו תחתית' מעט עבודה]. והמשיך הצדיק ופירש לפי דרכו הפסוק בירמיה (גכ ד): 'אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאום ה', הלוא את השמים ואת הארץ אני מלא נאם ה'. וביאר על דרך המוסר, 'אם יסתר איש במסתרים', שיתבודד בהדרי חדרים בעסק התורה ועבודת השם שם יעלה ויתעלה במעלות רמות ונשגבות בדבקות נפלאה. – אף על פי כן באם יחד עם זאת חש וסרגיש 'ואני' – היא האנוכיות שמתנאה לבבו בקרבו וחושב את עצמו 'אני! כהאדם הכשר והטוב ביותר מכל אנשי עירו... – על כך זועק הכותב: 'לא אראנו נאום ה'! איני מסוגל לראותו ולהסתכל בו, הרי הגאות נודפת ריח רע ממנו, וכיצד ניתן להתקרב אליו?!

ה. א. ה. עיין בספריק 'מאור ושמש' פירשת קדושים (ד"ה עיד על פסוק בתורה) ששמיע ששפט שרבו 'מאור הרב המפורסם מ"ה אלימלך מליזענסק זצוק"ל מעין פירוש הו, עיין שם.]

הדברים חדרו כמדקרות חרב אל עומק ליבו של ר' דוד וזעזעו את נפשו, כנודע שהדברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב [וספר היסוד לד"ה שער י"ג]. הוא ישב לאחר מכן כל אותו הלילה בבכיות ודמעות ותחתית של תשובה וחרטה גדולה, אט אט החל להבין ולקלוט עד היכן הדברים מגיעים: כמה צריך האדם להתרחק כמטחוני קשת מן הגאווה הסרוחה רח"ל, שלא לחשוב בטובת עצמו והתגדלותו האישית עד כמה 'גדול הוא גם לא כשהוא גדל בתורה ועבודה יומם ולילה [הדולקין...]. – כי אם לחשוב ולחשב תמיד מהו רצון קונן, לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו! והרי השכינה הקדושה איננה מרוצה מתורה ותפילה שיש בהם התהורי גאות, שכן אין אני והוא יכולין לדור [מטה ה.ג.] והקב"ה חפץ ושוכן את דכא ושפל רוח [ושם]. כך המשיך לו רבי דוד להתוות את חוטי מחשבותיו בשפלות ובהכנעה, איך חשבתי את עצמי כאדם הטוב ביותר בכל לעלוב? מי יודע כמה ניסיונות קשים ומרים עברו על אהו חייט בתבערת אש יצר הרע הבורע בקרבו עד שהגיע להיכן שהגיע. מי יודע על כמה ניסיונות הוא כן התגבר... ואם אני נולדתי לצדיקי עליון קדוש מרחם הרי בוודאי זורשים ממני הרבה יותר, שהקב"ה מדקדק עם צדיקים כחוט השערה ובק ג.], כך התהלך לתומו צדיק מלא

של ישמעאלי, כפי שנאמר בו 'מצחק' בלא יו"ד, הרי זהו צחוק של שפלות גוראה ועבודה זרה רח"ל. – ומשחוק זה צריך איש ישראל להיזהר ולהישמר, ולעורר בנפשו את 'שפלות עצמו' כדי שירחיקו מכך ויבין שאין ראוי לשחק ולצחק כך, ושפתי פי חכם חן.

→ • • ←

נקודה נפלאה שמעתי מהגה"צ רבי טודרוס תפלינסקי זצ"ל, שסיפר לי על אימו הצדקנית ע"ה, שהיתה תמיד מרוממת אותם להתגדל ולהתעלות בדבקות גדלות הבורא יתברך שמו. ובכך פיה פתחה בחכמה לדבר עם ילדיה דברי עידוד ודברי ריצוץ, כדי ללמדם דרכי עליה והתרוממות להכיר אל נכון ערכו העצום של איש ישראל קודש, כמה יכול להתעלות ולהתדבק בדבקות גדלות הבורא ב"ה. ופעמים רבות אמרה להם במתק לשונה בדרך צחות, אם לא תרומו את עצמכם בגדלות להיות עבדים נאמנים להשם יתברך, הרי תצטרכו ח"ו להיות עבדים של ב ג ג שר"י... שהיה באותה עת ראש הממשלה הראשון במדינת הצינים, והיה כופה את שלטונו בכל מיני דרכים וחוקים שונים...

אין הדבר תלוי אלא בכם! סיימה האם את מוסרה הנוקב, אתם תחליטו באיזו דרך לבחור, אם לעלות ולהתעלות בסולם העולה בית קל, להתדבק בגדלות הבורא ולהתרומם מארציות הבלי העולם. או חלילה בריפך להתדרדר מן הרוחניות ואז מהרה תתפסו להיות שייכים לצד הפופר, רחמנא ליצלן.

כמוכן שמתוך דברים נוקבים ומתוקים כאלה, יצאו בני חזקים בתורה ויראת שמים צרופה, הולכים בדרכי ישרים נאמנים, זרע ברוך ה.

→ • • ←

לפני עשרות בשנים באחת החברות שלנו היתה הנרגה מעניינת התכנסנו פעם בשבוע או פעם בשבועיים לחיבור של התבוננות במחשבה אחת יחדיו באהבים, ומשתדלים להתאחד יחדיו במחשבה בלבד!

וכך היה סדר אותה 'חבורה', מתחילה מתכנסים בני החבורה יחדיו באהבה, מזוגים מעט משקף ומאחלים זה לזה ברכת 'להיים' נאמנה מקרב לב, ופוצחים באיזה נגון מיוחד של התעוררות הפרוט על נימי הנפש ונוקב חדי לב.

ולאחר מכן פותחים כולם בשתיקה ארוכה בערך כעשרים דקות או חצי שעה, להתבונן במחשבה בלבד כל אחד כנוס במחשבתו, בלא שום דיבור – באותה עת היינו חושבים ומחשבים בשני סוגי המחשבות יחדיו, הן במחשבת 'גדלות הבורא' וגדל חסדיו עימנו במתנות הטובות שהעניק לנו בגשמיות וברוחניות. והן במחשבת 'שפלות עצמו', כיצד נראים אנו מצידנו בהתנתותנו במשך השבוע החולף, לחשוב ולהתחשבן מה צריך תיקון, ולשוב בתשובה שלמה לפני יתברך שמו, תשובה מיראה ותשובה מאהבה.

על דרך שמצינו בפרק המוכר את הספינה (ב"ב ע"ה): 'א"ר שמואל בר נחמן א"ר יוחנן, מאי דכתיב (במדבר כא כז) 'על כן יאמרו המושלים – אלו המושלים ביצורם, 'בואו חשבון' – בואו וחשבון חשבוננו של עולמם הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עבירה כנגד הפסדה. 'תבנה ותכונן' – אם אותה עושה כן 'תבנה' בעולם הזה ותכונן לעולם הבא' ע"כ.

לאחר אותה התעוררות רבת, יצאנו כולנו בריקוד סוער, ריקוד של אהבה ודבקות, כאיש אחד בלב אחד, להתקרב הלבבות זה עם זה ולהתקרב כל החבורה יחדיו אל בנינו שבשמים. ההשפעה והרושם של כל כינוס חבורה כזה היתה חזקה ועצומה מאוד בלב, ונתן חיזוק עצום אל כל ימות השבוע.

→ • • ←

נתחזק נא ונתאמץ עם פתיחת 'זמן חורף' הבעל"ט, בכל דרכי העבודה הישרה והתמימה, הן בדרכי 'גדלות הבורא' והן בדרכי 'שפלות עצמו'. – הוא יתברך יפתח ליבנו בתורתו, וישם בליבנו אהבתו ויראתו, ולעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם, אמן ואמן.

חשובות והתחשבות של הכרת שפלות עצמו. למחרת עם שחר, לאחר לילה מלא התפוכות ומהמורות בנבכי הנפש, נכנס בלב שבור אל הרבי, והחל בוכה ומתצל על מחשבת ליבו שהיה לחשוב עצמו ככשר בהיותו כאן בתוך לפני השבת. הרהרתי שוב בדבר, אמר ר' דוד, חישבתי את חשבון נפשי והגעתי למסקנא שאכן כל עת שאני השפל נמצא כאן בליזענסק יתכן שאותו חייט הוא הגרוע שצריך לדוממו, אבל כשאני בלעלוב אין שום ספק שאני האיש הגרוע והמרוחק ביותר!

תיכף כששמע זאת הרבי ר' אלימלך נהרו פניו בשמחה, הוא נעמד מכיסאו ואמר במאור פנים: ברוך הבא רבי דוד! וקירבו בסבר פנים יפות. ומאו נשאר בדבקות ליבו ונפשו בחצרות בית ה', וזכה שיצאה ממנו שלשלת מפוארת שושילתא דדהבא, דורי דורות של צדיקים עליונים לדורות עולם.

→ • • ←

זכור אזכור תוכחה נוקבת מאהבת לב גדול, ששמעתי בימי נעורתי מפי הגה"צ רבי גרשון שטמר זצ"ל, יושב ראש הנהלת 'העדה החרדית דפה עיר'ה"ו.

היה זה ביום יפה ונעים כאשר בעת ההפסקה יצאנו כמה נערים יחדיו חוצה, להינות מן האוויר והרוח הירושלמית הנעימה שנשבה בחוצות עמנו בחצר התלמוד תורה ושוחחנו יחדיו בשיחת חברים באותה הפסקה קצרה שבין הסדרים, וכזכרם של ילדים צחקנו לנו יחד בהנאה מאיזו 'בדיחה' שאמר אחד הנערים.

בדיק באותה עת עבר על ידינו הר"ג ר' גרשון זצ"ל, וכשומעו את קולות השחוק שלנו, ניגש אלינו ואמר בהתרגשות איך פאר שטיי אייך נישט! [איני מבין אתכם] וכי אינכם יודעים הלכה פסוקה וברורה בשולחן ערוך (א"ח סי תקס"ה): 'אסור לאדם שימלא פיו שחוק בעולם הזה', ופירש טעמא במשנה ברורה על אהר (ס"ק ג) לפי שהוא 'משכח המצוות', ובמגן אברהם (ס"ק ז) כתב שהן 'מרגלין לערה' [אמת ג. יג]. וכיצד ניתן לעמוד כך לצחוק ולשחוק בלי חשבון? – דבריו שבקעו מעומק לב עשו עלינו רושם חזק, שהיה ניכר בו שהדברים נוגעים בעומק נפשו.

באותו מעמד דיבר עימנו משמו של הר"ה רבי מאטיל סלאנימער זצוק"ל, שבכל דבר שבעולם ישנם שני דרכים האחת למעלה בדון 'גדלות הבורא', והשנית למטה בדון 'שפלות עצמו'.

גם בענין הצחוק מצינו בתורה שני ענייני שחוק, האחת בשמחה של מצוה המקרבת את האדם אל בוראו, ומעלה ומרוממת אותו. והשנית שאינה טובה, שצריך לחזק את 'שפלות עצמו' כדי להתרחק ממנה. דהנה אצל ישמעאל נאמר (בראשית כא ט): 'ותרא שרה את בן הרג המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק', ופירשו חכמינו ז"ל, וכי פירש רש"י על אהר, שלשון 'מצחק' מורה על עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים.

לעומת זה מצינו כאוי ליטנא בעת לידת יצחק, שנאמר בה (שם פסוק ה): 'ותאמר שרה צחוק עשה לי אלוקים כל השמע יצחק לי', ושם פירשו המפרשים שנתרבה שמחה דקדושה בעולם, וכולם שמוחו בשמחתה.

ולכאורה מאי שנא צחוק זה מצחוק זה מדוע האחד גרוע כל כך עד שלוש עבירות החמורות שבתורה והשני מורה על שמחה עליונה. ברם הנפקותא ביניהם היא שבצחוק של שרה אימנו ע"ה נוספה האות יו"ד, כמאמרה 'כל השומע יצחק לי'. והיינו שאם נכנס יו"ד באותו צחוק, רומז שצחוק בצורה כשרה המתאימה לאיש יהודי, [לאכפין וואו א יוד] זו היא שמחה המשובחת המקרבת את האדם אל בוראו במוחין גדולות והיא תביאנו אל 'גדלות הבורא'. – ואשר לכן נקרא שמו 'צחק' בחיבור האות יו"ד, להורות על שמחה של מצוה, שמחה של יהודי כשר וישר.

מה שאין כן כשהשמחה חסרה יו"ד, ואין זה צחוק של יהודי, רק

על הברכה יעמדו

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט | התורמים להפצת העלון | לקבלת העלון במייל (דוא"ר) נא לשלוח למייל הפצ"ב

גלי צ"ה

קשת הרשת
מיזוג יו"ד וקידום מכונית
02-6257948
info@keshet-harshet.co.il

גרפצ'יק
סל: 02-5002321

לעיני החבור שמואל
מאיר ז"ל בן יבלחטיא
רבי ישראל יצחק
ולב"ע יחנסלו תנצבה.

לעיני מרת חיה
סאסא בת לאה
נלביע יסיון
תנצבה.

שרה שיינדל
בת סילה רוח
להצלחה בכל
העניינים

האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו
הרב יהודה בן שרה שיינדל
והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל
וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים

יוסף בן
סילה רוח
לרפואה
שלימה

לעיני מרת
הינדל בת
משה ירמיהו
ובלומה

לעיני
יעקב
צבי בן
שרא

יו"ר ל' ע"י קהילת שבתאי בבית ד' | רה' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגוויך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענונינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ ההדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173